

СЕГА

Коалиција на младински организации

www.sega.org.mk

ДОКУМЕНТ СО ПРЕПОРАКИ

„Право на младински додаток – Информирај се за твоите работнички права“

ПАРТНЕРИ:

ПОДДРЖУВАЧИ:

Bintern

ВОЛОНТЕРСКИ
ЦЕНТАР СКОПЈЕ

ОРГАНИЗАЦИЈА
НА ЖЕНИТЕ
НА ОПШТИНА СВЕТИ НИКОЛЕ

БИЗНЕС КОНФЕДЕРАЦИЈА НА МАКЕДОНИЈА
BUSINESS CONFEDERATION MACEDONIA
Competitiveness Skills of Macedonian economy

ИНФО
КОМПАС

ДОКУМЕНТ СО ПРЕПОРАКИ

„Право на младински додаток – Информирај се за твоите работнички права“

ВОВЕД

Документот со препораки е креиран како резултат на националната кампања „Право на младински додаток – Информирај се за твоите работнички права“ која се спроведува во периодот август – декември 2021 година од страна на Коалиција на младински организации СЕГА. Целта на кампањата е да се потенцира важноста на **Законот за младински додаток** преку информирање на младите и работодавачите за придобивките, како и да придонесе кон негова подобра примена.

Во спроведувањето на кампањата, како партнери и поддржувачи се вклучија:

- Бинтерн,
- НЕЦИ - НМК,
- Младински Совет Прилеп,
- Организација на жените ОЖО - Свети Николе,
- ЛАГ Агро Lider,
- Волонтерски Центар Скопје,
- Конфедерација на Слободни Синдикати (КСС),
- Бизнис Конфедерација (БКМ),
- Инфо Компас Прилеп.

Законот за младински додаток беше усвоен на седницата на владата одржана на 22 јануари 2020 година. Целта на младинскиот додаток е да се стимулираат младите на запишување во средни стручни училишта и поттикнување на вработувањето во производството или поддршка за младите што се вработени во производните области. Младинскиот додаток е дизајниран не само да ја зголеми младинската вработеност, туку и да овозможи подобро платени работни места за младите луѓе.

Мерката младински додаток може да ја користат млади лица до 23 години со завршено најмалку средно образование. Младински додаток, како дополнителна финансиска асистенција во висина од 3.000,00 МКД на месечно ниво, може да користи младо лице кое е осигурано и вработено на работна позиција со претежна производствена дејност или самовработено со претежна производствена дејност.

ПОЗИЦИЈА НА КОАЛИЦИЈА СЕГА

Во процесот на креирање на мерки наменети за млади потребно е воведување на функционален систем за информирање на целните групи со цел информацијата да стигне до крајните корисници. Младите, граѓанските организации, работодавачите - претпријатијата, општините, институциите како и останатите засегнати страни, **неопходно е да бидат суштински вклучени во креирањето и во процесот на информирањето на мерките за зголемување на вработливоста на младите**, при што тоа го потврдува и самата пракса на законот и мерките наменети за младите.

Можноста која ја овозможува оваа мерка е од значајна улога врз севкупните економски односи, економски раст и развој на претпријатијата на национално ниво, како и можност претпријатијата да ја зголемат својата одржливост. Од друга страна преку оваа мерка би се зголемило вклучувањето на младите во пазарот на трудот, младите би биле информирани за поволностите од субвенциите и поддршката која ја добиваат од државата, како и за нивните права и обврски.

За одржливоста и постојаноста на мерката, како и за позитивни резултати од истата, **потребно е да се продолжи примената на младинскиот додаток најмалку уште две години, која е предвидена да се применува до 30 ноември 2022 година**, како и иницијатива со цел да се зголеми опфатот, односно да се помести старосната граница и младинскиот додаток да може да го користат и млади до 29 години.

АНАЛИЗА НА МОМЕНТАЛНА СОСТОЈБА

За исплата на месечниот додаток од 3.000 денари за 2020 година биле предвидени 160 милиони денари и се очекувало да се опфатат околу 4.000 млади лица. Во согласност со извештаите на Министерството за труд и социјална политика, преку програмата за младински додаток биле поддржани 3.474 млади лица, што претставува 87% од планираните. Вкупно се потрошени 117.105.535,00 денари, што претставува 73% од планираниот буџет.

За 2021 година пак, биле предвидени 100 милиони денари со планиран опфат на 2500 млади лица. Според податоците од Агенција за вработување од 16.11.2021 година, бројот на активни корисници на младински додаток (млади вработени до 23 години) на национално ниво моментално изнесува 2 993 млади, што укажува на поголем опфат од планираниот.

Во период од август до септември 2021 година, Коалиција СЕГА спроведе истражување на национално ниво за нивото за познавање на законот за младински додаток од страна на младите и нивото на искористеност на законот за младински додаток од страна на компаниите преку анкетен прашалник кој се спроведе онлајн.

Наодите од истражувањето укажаа ниско ниво на информираност за постоењето на законот за младински додаток, како и ниско ниво на искористеност од страна на младите и компаниите. Механизмите преку кои најчесто се информираат младите и компаниите се тесно поврзани со социјалните мрежи. Иако законот за младински додаток дава позитивни резултати, не само во однос на вработување, туку и во однос на вработливоста на младите, постои слаба информираност во однос на придобивките и искористување на можноста **од страна на малите и средните претпријатија**.

Преку анкетниот прашалник беа испитани околу 200 млади лица за постоењето на законот за младински додаток, како и можностите кои ги нуди истиот. **88% од младите испитаници** сметаат дека со мерката младински додаток се зголемува мотивацијата кај младите активно да се вклучат на пазарот на трудот, додека пак **71% од испитаните бизнисите** сметаат дека со младинскиот додаток се зголемува продуктивноста и мотивацијата кај младите на работната позиција. **100 % од младите испитаници** и **86% од испитаните бизниси** сметаат дека примената на крајниот рок (30.11.2022) за законот за младински додаток **треба да се продолжи**. Во однос на тоа колку би била прифатливата висина на младинскиот додаток, според потребите на младите, **59% од младите испитаници** сметаат дека идеална висина на младинскиот додаток е **6.000,00 денари**.

ПРЕПОРАКИ ЗА ПОДОБРА ПРИМЕНА НА ЗАКОНОТ ЗА МЛАДИНСКИ ДОДАТОК

Во согласност со позицијата утврдена со овој документ, Коалиција на младински организации СЕГА, врз основа на спроведената кампања и вклучително споделените ставови и коментари од страна на младите и бизнисите, како и вклучените засегнати страни на завршната конференција која се одржа на 01 декември 2021 година, смета дека следните препораки треба сериозно да се земат предвид за подобра примена на законот за младински додаток, како и за идното креирање на мерки за младинска вработливост на младите.

1. Инфраструктура на информирање

- Да се зголеми формата и улогата на младинското информирање преку тоа што секоја општина заедно се единиците на локалната самоуправа (Локалните економско-социјални совети), во соработка со граѓанските организации и бизнис заедницата, би биле дел од процесот на информирање на мерката за младински додаток и останатите мерки за вработливост на младите.
- Креирање на унифицирани системи и формулари, како и дигитални алатки со цел подобрување на комуникација помеѓу Агенција за вработување, Министерство за труд и социјална политика и општините.
- Информирањето на младите од руралните средини да биде во согласност со можностите и капацитетите на институциите, односно со помош на локални авторитети.

- Да се пристапи кон чести вкрстени истражувања со цел активно добивање на предлози за подобрување на начинот на информирање наменет до крајните корисници.

2. Примена на законот за младински додаток кон целната група млади

- Продолжување на примената на крајниот рок (30.11.2022) за законот за младински додаток за најмалку две години од утврдениот законски рок.
- Испитување на можностите за зголемување на старосната граница на млади корисници на овој закон, односно поместување на старосната граница со цел да се зголеми опфатот на искористеност на младинскиот додаток и младинскиот додаток да може да го користат и млади до 29 години.
- Зголемување на висината на младинскиот додаток, согласно потребите на целната група, односно двојно од моменталната висина или 6.000,00 денари.
- Да се организираат кампањи и транспарентно информирање од страна на Државниот инспекторат за труд во однос на тоа кои се правата, а кои се одговорностите на младите работници, едукација во однос на пријавување во Државниот инспекторат за труд и какви случаи би требало да се пријават.

3. Опфат на приватниот сектор – бизнис заедницата

- Едукација за малите и средните компании во однос на можноста која ја нуди мерката а во насока на одржливост и континуитет, план и задржување на вработени и права на вработените во рамки на човековите права – паметна регрутација и користење на поволностите.
- Организирање на меѓународни конференции за бизнисите со цел воочување на придобивките и зголемување на општествената одговорност, подобрување на економскиот раст и развој како и висината на месечните примања на вработените.

БЛАГОДАРНОСТ!

Им се благодарваме на сите млади, бизнис компании, нашите партнери и поддржувачи, граѓански организации, Владата на Р.С. Македонија, Агенција за вработување на Р.С. Македонија, како и институции кои беа вклучени во процесот, за посветеното време, поддршката и активно учество во процесот на имплементација на активностите од кампањата „Право на младински додаток – Информирај се за твоите работнички права“, како и за значајниот придонес во развивањето на препораките за подобрување на примената на законот за младински додаток, кои се презентирани во овој документ.